

Sygn. akt IIIU 1210/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodniczący: SSO Teresa Suchcicka

Protokolant: sekr. sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 czerwca 2014 r. w O.

sprawy z odwołania R. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 11 lipca 2013 r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje R. D. (1) prawo do emerytury od 14 lipca 2013 roku,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt: III U 1210/13

UZASADNIENIE

R. D. (1) wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 11.07.2013r., znak (...), na podstawie której ZUS odmówił mu prawa do emerytury wskazując, że na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu od 24.03.1971r. do 31.03.1992r., tj. zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...), (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w T..

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że R. D. (1) na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył co następuje:

R. D. (1) urodził się w dniu (...), podstawą ubiegania się przez ubezpieczonego o prawo do emerytury jest więc ustawa z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 24 ust 1b pkt 19 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym pomiędzy 01.07.1953r. a 30.09.1953r. przysługuje prawo do emerytury w wieku 66 lat i 11 miesięcy.

Zgodnie z literalnym brzmieniem art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym na dzień 1.01.2013r. w zw. z §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze świadczenie emerytalne przysługuje ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31.12.1948r. który łącznie spełnił następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
2. nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa,
3. w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1.01.1999r.) udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn w tym co najmniej 15 lat okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Regułą jest, że okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.).

Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpatrując wniosek R. D. (1) o emeryturę złożony w dniu 20.12.2012r., na podstawie zgromadzonej dokumentacji ustalił, że ubezpieczony nie przystąpił do OFE lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, na dzień 01.01.1999r. zgromadził staż pracy wynoszący 27 lat, 3 miesiące i 18 dni, w tym 25 lat, 5 miesięcy i 13 dni okresów składkowych i 1 rok, 10 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych. Natomiast nie wykazał żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach (decyzja z dnia 11.07.2013r., k. 10 a.e. nr (...)).

R. D. (1), już po wydaniu zaskarżonej decyzji złożył w ZUS świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wystawione przez Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) S.A. w dniu 10.12.2013r., z którego wynika, że od 21.06.1975 r. do 30.06.1977r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych zawarte w wykazie A, dziale V, pozycji 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 z 1983, poz. 43 z późn. zmianami), na stanowisku maszynista (operator) koparek i ładowarek jedno i wielonaczyniowych, zgarniarek wymienionym w wykazie A, dziale V, pozycji 3, pkt 2 załącznika nr 1 do Zarządzenia Nr 17 Ministra-Kierownika Urzędu Ochrony (...) z dnia 2 sierpnia 1985 r.

Kolejną decyzją z dnia 12.02.2014r. ZUS zaliczył R. D. (1) do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienie w wymiarze 2 lat, 6 miesięcy i 15 dni (decyzja z dnia 12.02.2014r., k. 14 a.e. nr (...)).

Odwołujący R. D. (1) na okoliczność wykonywania przez siebie pracy w szczególnych warunkach nie przedstawił ZUS żadnego innego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, Sąd więc przeprowadził postępowanie dowodowe w celu ustalenia, jakie czynności faktycznie wykonywał.

Na okoliczność pracy odwołującego się w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w W. Sąd zażądał od przechowawcy Archiwum Państwowego m. st. W. akt osobowych, przesłuchał świadków i odwołującego się jako stronę.

W aktach osobowych uzyskanych z (...) znajduje się umowa o pracę, zawarta na okres próbny, a potem na czas nieokreślony, z której wynika, że odwołujący się w dniu 24.03.1971r. ma zgłosić się do pracy. (k. 19 a. prac.) Ze świadectwa pracy z dnia 02.01.1976r. wynika, że od 24.03.1971r. do 21.06.1975r. odwołujący się zajmował stanowisko zbrojarza. (k. 1 a. prac.)

Umowa o pracę zawarta w dniu 30.05.1975r., na okres próbny, a potem na czas nieokreślony, wskazuje, że w dniu 30.05.1975r. odwołujący miał zgłosić się do pracy, powierzono mu obowiązki zbrojarza. (k. 6 a. prac.). Ze świadectwa pracy z dnia 31.03.1992r. wynika, że odwołujący się zatrudniony był w (...) na stanowisku operatora w okresie 17.01.1978r. – 31.03.1992r. W angażach i kartach urlopowych widnieje stanowisko – zbrojarz, operator, maszynista koparek.

Na okoliczność czynności wykonywanych przez odwołującego się w spornym okresie zatrudnienia, Sąd przesłuchał świadków.

Świadek **M. B.** zeznał, że z odwołującym pracowali przez wiele lat w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...). Świadek od 04.11.1968r. do 29.02.1988r. na stanowisku operatora sprzętu ciężkiego, a odwołujący jako operator na koparce gąsienicowej "K. W." i ładowarce jednonaczyniowej. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, a czasami nawet więcej niż 8 godzin dziennie. Koparką były robione wykopy pod kanalizację, pod fundamenty. (...) budował zakłady pracy, np. w O. Zakłady (...), w M. Zakłady (...). (rozprawa z dnia 07.02.2014r., adnotacja 00:05:46, k. 43 odwr. a.s.).

Świadek **B. D.** zeznał, że pracowali w (...) w jednej brygadzie. Świadek od 1971r. przez 14 lat jako murarz, odwołujący jako zbrojarz, przez 8 godzin dziennie, nie robił żadnych prac ciesielskich. Gdy budowali od 1971r. Mleczarnię, odwołujący pracował jako zbrojarz.. (...) zajmował się budownictwem - to była firma budowlana. W 1974r. świadek został instruktorem BHP (rozprawa z dnia 07.02.2014r., adnotacja 00:10:18, k. 43 odwr. a.s.).

Świadek **K. N.** zeznał, że z odwołującym pracowali na budowie w G.w firmie (...). Świadek od 1975r. do 1983r. jako operator sprzętu ciężkiego, a odwołujący jako operator koparki gąsienicowej „(...)”. To była koparka jednonaczyniowa podsiębierna. Wykonywał tylko takie prace, także na kontrakcie w ZSRR. Odwołujący w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako operator i w Polsce i w ZSRR. Pracował na budowie cukrowni w G., przy fabryce domów na Ż., na budowie (...)u w M.i w ZSRR. Świadek widział przy pracy odwołującego (rozprawa z dnia 07.02.2014r., adnotacja 00:19:19, k. 44. a.s.).

Świadek **M. W.** zeznał, że zna odwołującego. Razem pracowali na budowie Mleczarni w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), świadek pracował od 1970r. do 1976r. najpierw jako technik stażysta, a skończył jako kierownik budowy. W tym okresie odwołujący pracował jako zbrojarz. Pracowali na Mleczarni w O. M.. Odwołujący był zbrojarzem i pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Firma zajmowała się budownictwem przemysłowym. Pracował ponad normy, bo pracy było dużo. Prace zbrojarskie to robili tylko zbrojarze, mieli swój warsztat. Później odwołujący był operatorem sprzętu ciężkiego (rozprawa z dnia 07.02.2014r., adnotacja 00:22:15, k. 44. a.s.).

Świadek **J. G.** zeznał, że razem z odwołującym się pracowali w M., w O.M.. - w K.. Świadek od 1974r. do 1994r. jako operator i odwołujący również był operatorem. Świadek miał uprawnienia na 3 rodzaje sprzętu: zgarniarki, dźwigi i spycharki. Odwołujący się pracował na koparce (...), później jeszcze pracował na zgarniarkach i spycharkach. Były

koparki (...), W.- to były jednonaczyniowe koparki. To był sprzęt na gąsienicach. Odwołujący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, przeważnie więcej godzin niż norma. Świadek uzyskał z tego tytułu świadectwo pracy i ZUS mu zaliczył ten okres do pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący pracował jako operator w takich samych warunkach i robił to samo co świadek.

Świadek **S. S.** zeznał, że odwołujący się, był jego pracownikiem. Świadek pracowałem od 1968r. do 1978r. w (...), byłem technikiem, pracowałem na wszystkich stanowiskach. Jak był kierownikiem gospodarstwa sprzętowo-transportowego, to wtedy był zatrudniony pan D.. Był on zatrudniony jako operator koparki. Świadek nie pamiętał dokładnie okresu zatrudnienia, ale na pewno odwołujący się pracował jako operator koparki w pełnym wymiarze czasu pracy. Był operatorem koparki jednonaczyniowej, była to ciężka maszyna drogowa. Były bazy, gdzie wykonywało się masę bitumiczną, koparką zasypywano do silosów, kopano rowy, równano teren. To była maszyna wieloczynnościowa. Odwołujący był tylko operatorem koparki, nie pracował na warsztacie mechanicznym.

Zeznania świadków korespondują z zeznaniami odwołującego złożonymi w charakterze strony. R. D. (1) zeznał, że w 1971r. zaczął pracować w K., jako zbrojarz. Pracowałem w pełnym wymiarze czasu pracy do 21.06.1975r., łącznie z okresem służby wojskowej. Jak byłem zbrojarzem, poszedł do wojska i wrócił po wojsku na to samo stanowisko. Później od dn. 21.06.1975r. pracował jako operator koparki w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), do 1977r. - ten okres ma zaliczony przez ZUS. Od dn. 01.07.1977r. pracowałem jako operator koparki w Przedsiębiorstwie (...), do 05.01.1978r. Od 17.01.1978r. do 31.03.1992r. pracował jako operator koparki w K.. Obecnie od 07.12.1992r. do obecnej chwili pracuje jako stolarz maszynowy w fabryce mebli. W (...) obsługiwał koparkę jednonaczyniową. Później w K. pracował na koparce, były to koparki gąsienicowe, ciężkie maszyny budowlane z silnikami wysokoprężnymi. Tu pracował tylko na koparkach, były to koparki jednonaczyniowe - innych czynności nie wykonywał (k. 39 - 40 a.s.).

Zdaniem Sądu w/w zeznania świadków i odwołującego się w całości zasługują na wiarę, gdyż są one spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają, uzupełniają i są zgodne z dokumentacją zawartą w aktach osobowych i emerytalnych R. D. (1). Wszyscy pracowali w tym samym zakładzie, widzieli się codziennie, orientują się więc, jakie czynności wykonywał odwołujący się. Świadkowie zeznali, że odwołujący zatrudniony był na pełen etat, a obowiązki wykonywał codziennie przez co najmniej 8 godzin.

Sąd w oparciu o złożone zeznania i dokumentację osobową odwołującego uznał, że R. D. (1) wykonywał pracę w szczególnych warunkach w firmie (...) od 24.03.1971r. do 21.06.1975r. jako **zbrojarz** tj. przez okres 4 lat, 2 miesiące i 29 dni, o której mowa w wykazie A dziale V poz. 4 rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd zaliczył odwołującemu się również okres pobytu w wojsku od 27.04.1973r. do 2.05.1973r. - zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem w zakresie zatrudnienia żołnierza czynnej służby wojskowej jest pracownikiem wykonującym pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jeżeli wykonywał ją w taki sam sposób (stale i pełnym wymiarze) przed powołaniem do służby i do zatrudnienia tego powrócił po jej zakończeniu w przepisany terminie (por. wyrok SN z dn. 24.05.2012r. UK 265/2011). Tak było w przypadku odwołującego. Stanowisko zaś **zbrojarza** jak i betoniarza występuje w przepisach resortowych zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983 r., w załączniku Nr 1, wykazie A, w tym samym dziale V, poz. 4 pkt 1- zbrojarz i poz. 4 pkt 3 betoniarz. Należy wskazać, że w/w przepisy resortowe zgodne są z załącznikiem do rozporządzenia i odnoszą się do gałęzi, w której pracował wnioskodawca. Prace zbrojarskie i betoniarskie wymienione są bowiem w wykazie A będącym załącznikiem do tego rozporządzenia, w dziale V- prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, pod poz. 4.

Sąd w oparciu o złożone zeznania i dokumentację osobową odwołującego uznał również, że R. D. (1) wykonywał pracę w szczególnych warunkach w firmie (...) w okresie od 2.17.01.1978r. do 31.03.1992r. tj. przez 14 lat, 2 miesiące i 15 dni - świadczył pracę operatora- **maszynisty ciężkich maszyn budowlanych**, które to stanowisko zgodnie z **Działem V poz. 3 wykazu A** stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnych charakterze zaliczył do pracy w szczególnych warunkach.

Z uwagi na powyższe Sąd ustalił, że na dzień 1.01.1999r. R. D. (2) zgromadził okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 17 lat, 11 m i 19 dni (uwzględniając w tym okresie z okresy wyłączenia jak w decyzji ZUS tj. 5 m i 25 dni).

Mając na względzie poczynione ustalenia Sąd uznał, że R. D. (2) spełnia wszystkie wymagane prawem warunki nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach i na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do emerytury począwszy 14 lipca 2013r. - zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń (z dniem tym uzyskał stosowny wiek).

Stosownie do treści art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ emerytalny ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie ZUS nie ponosi takiej odpowiedzialności. Dopiero przeprowadzenie szerszego postępowania dowodowego przed Sądem umożliwiło stwierdzenie, że w spornym okresie odwołujący pracował w szczególnych warunkach. Zgromadzony na etapie postępowania przed ZUS materiał dowodowy nie pozwalał jednoznacznie na ustalenie czy odwołujący spełnił wszelkie wymagane prawem warunki uprawniające do prawa do emerytury.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w punkcie 2 wyroku.